
Kraków, 28 lipca 2026 r.

STANOWISKO

Zarządu Stowarzyszenia Absolwentów i Aplikantów KSSIP VOTUM

w sprawie dopuszczenia asesorów sądowych do pracy

Zarząd Stowarzyszenia Absolwentów i Aplikantów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury „VOTUM” wyraża stanowczy sprzeciw wobec prób podważania statusu asesorów sądowych mianowanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 28 lipca 2026 roku oraz wobec sytuacji, w której osoby te pomimo skutecznego nawiązania stosunku służbowego miałyby pozostawać bez dopuszczenia do orzekania, bez wynagrodzenia oraz bez ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego, do czasu zakończenia czynności o charakterze wyłącznie technicznym, związanych z obiegiem dokumentacji kadrowej.

Zgodnie z art. 173 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej sądy i trybunały są władzą odrębną i niezależną od innych władz, a stosownie do art. 10 ust. 1 Konstytucji ustrój Rzeczypospolitej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej. Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości, powierzone na mocy art. 2 § 1a ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych także asesorom sądowym, stanowi istotę tej odrębnej władzy.

W tym zakresie zarówno sędziowie, jak i asesory sądowi są niezawisli i podlegają wyłącznie Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji).

O tym, kto jest asesorem sądowym i komu przysługuje prawo sprawowania wymiaru sprawiedliwości, nie może rozstrzygać władza wykonawcza. Kompetencja do mianowania asesora sądowego przysługuje Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, działającemu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa; z chwilą doręczenia aktu mianowania asesor sądowy uzyskuje status uprawniający go do sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Ani Prezes Rady Ministrów, ani Minister Sprawiedliwości nie dysponują kompetencją do rozstrzygania o tym, czy osoba, której doręczono akt mianowania jest asesorem sądowym ani o dopuszczeniu jej do orzekania. Przyjęcie odmiennego zapatrywania oznaczałoby wkroczenie władzy wykonawczej w sferę zastrzeżoną dla władzy sądowniczej i podważenie konstytucyjnych gwarancji niezawisłości.

Kompetencji takiej pozbawione są również organy nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów, w tym prezesi sądów. Nadzór ten obejmuje wyłącznie zapewnienie właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu i sprawności postępowań. Zgodnie z art. 9b ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych czynności z zakresu nadzoru administracyjnego nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie i asesory sądowi są niezawisli. **Odmowa dopuszczenia mianowanego asesora sądowego do orzekania nie mieści się zatem w granicach nadzoru administracyjnego** i stanowi jego nadużycie.

Zgodnie z art. 106i § 4 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych stosunek służbowy asesora sądowego nawiązuje się po doręczeniu mu aktu mianowania. Bezsporne jest, że w dniu 28 lipca 2026 roku, podczas uroczystości w Pałacu Prezydenckim, **asesorom sądowym doręczono akty mianowania**. Trwałość tego stosunku ustawodawca uzależnił wyłącznie od zgłoszenia się asesora sądowego, w terminie 14 dni, do sądu wyznaczonego w trybie art. 106i § 2 powołanej ustawy; dopiero bezskuteczny upływ tego terminu powoduje, że mianowanie traci moc.

Wykładnia literalna przywołanych przepisów wprost wskazuje, że stosunek prawny zostaje nawiązany z chwilą doręczenia aktu mianowania, a jego trwałość jest jedynie warunkowana zgłoszeniem się do właściwego sądu. Nie sposób

przyjąć, że mianowanie staje się skuteczne dopiero z chwilą zgłoszenia się asesora do miejsca służbowego – systemowi prawa pracy nie jest bowiem znane pojęcie zatrudnienia „zawieszonego”. Skoro zaś dopiero upływ terminu pozbawia akt mianowania mocy, to jedynie rozumowanie prowadzące do absurdu (*reductio ad absurdum*) pozwalałoby twierdzić, że akt ten nie wywołuje skutków także przed zgłoszeniem się do sądu. Oznacza to, **że z chwilą doręczenia aktów mianowania asesorum sądowym przysługują uprawnienia pracownicze.**

Ewentualne wątpliwości co do prawidłowości procesu mianowania, w tym co do zgodności z prawem aktu stanowiącego podstawę nawiązania stosunku służbowego, winny być rozstrzygane na korzyść asesora sądowego i mogą wywoływać skutki wyłącznie *ex nunc* (por. P. Prusinowski [w:] Kodeks pracy. Komentarz. Tom I. Art. 1–93, wyd. VII, red. K. W. Baran, Warszawa 2025, art. 76; wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 2014 r., I PK 219/13, OSNP 2015, nr 6, poz. 78 i przytoczone tam orzecznictwo).

W świetle powyższego za bezprzedmiotowe należy uznać informacje przedstawione przez Departament Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych Ministerstwa Sprawiedliwości (pismo z dnia 28 lipca 2026 roku, znak: DKO-IV.5006.29.2026). Egzaminowany aplikant aplikacji sędziowskiej **z chwilą doręczenia aktu mianowania uzyskuje status asesora sądowego i nie może zarejestrować się jako osoba bezrobotna** – jako asesor sądowy *per se* nie spełnia bowiem przesłanek pozwalających zakwalifikować go jako osobę bezrobotną w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Należy przy tym podkreślić, że oświadczenia zawarte we wniosku o rejestrację jako osoby bezrobotnej składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia (art. 55 ust. 10 powołanej ustawy).

Mając powyższe na uwadze, asesorzy sądowi mianowani w dniu 28 lipca 2026 roku, pod warunkiem zgłoszenia się do wyznaczonych jednostek sądownictwa, winni zostać niezwłocznie dopuszczeni do pełnienia służby oraz do sprawowania wymiaru sprawiedliwości, a także otrzymać wynagrodzenie: bądź to z tytułu świadczenia pracy, bądź w razie niedopuszczenia do jej świadczenia – z tytułu gotowości do jej wykonywania, przy braku możliwości świadczenia pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy.

Zarząd Stowarzyszenia apeluje do Krajowej Rady Sądownictwa o niezwłoczne zajęcie stanowiska w kwestii statusu osób powołanych w dniu 28 lipca 2026 roku na urząd asesora sądowego. Zgodnie z art. 186 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Krajowa Rada Sądownictwa stoi na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, a jej konstytucyjne zadania obejmują także ochronę niezawisłości asesorów sądowych, którzy sprawują wymiar sprawiedliwości i korzystają z tożsamyh gwarancji. Wystąpienie w obronie asesorów sądowych, którym doręczono akty mianowania, nie jest przy tym kwestią uznania Rady, lecz należy do jej podstawowych, konstytucyjnych obowiązków. Zaniechanie działania oznaczałoby uchylenie się od powinności, dla której Krajowa Rada Sądownictwa została ustanowiona. Rada winna zatem niezwłocznie i stanowczo stanąć w obronie osób powołanych na urząd asesora sądowego oraz zapewnić, by mogły bez przeszkód przystąpić do pełnienia służby.

Z wyroczni szcanka

Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Absolwentów i Aplikantów KSSIP
VOTUM

- Sędzia Marek Antas -